

ANNA MAZUR

AVCISSA Badania archeologiczne

KRZYSZTOF MAZUR

AVCISSA Prace archeologiczne

MATEUSZ WOŹNIAK

Muzeum Narodowe w Krakowie

Monety z cmentarzyska wczesnośredniowiecznego w Wawrzeńczycach, woj. małopolskie, gm. Igołomia–Wawrzeńczyce, pow. krakowski ziemski (stanowisko 32)¹

ABSTRACT: *Coins from the Early-Medieval Burial Ground at Wawrzeńczyce, Lesser Poland Voivodeship, Igołomia-Wawrzeńczyce Commune, County of Krakow (Site 32)*

The early-medieval burial ground of Wawrzeńczyce was discovered by accident in 2003. As a result of the performance of five excavation operations, 1,610 m² of the site's area were explored, with the outcome of 546 pre- and early-history artefacts. As many as 129 skeletal burials were also unearthed over the entire area under exploration. Nearly a half of them (63) contained funeral fittings. In total, 21 medieval coins and some modern-era coins, unrelated to the burial ground, were found in 19 burials. Definitely the largest group comprised coins from German mints, particularly pennies from Saxony (so-called *Sachsenpfennige*). Polish coinage was represented by three coins: two pennies of Władysław I Herman (1079–1102) and one from the Duchy of Głogów in the name of Conrad Spindleshanks (1177–1180/1190) or Bolesław I the Tall (1163–1201). Two coins from Hungary, in the names of Kings Stephan I (997–1038) and Andrew I (1046–1060), were found as well (significantly, the first Hungarian coins ever found in the burials of the historic province of Lesser Poland). The burial ground had been used most likely from the latter half, or possibly from the final quarter, of the 11th century, until presumably as late as the first quarter of the 13th century.

KEY WORDS: early-medieval burial ground, obol of the dead, Lesser Poland

ABSTRAKT: Cmentarzysko wczesnośredniowieczne w Wawrzeńczycach zostało odkryte przypadkowo w 2003 r. W efekcie 5 kampanii wykopaliskowych przebadano 1610 m² powierzchni stanowiska, na których odkryto 546 obiektów pra- i wczesnohistorycznych. Na przebadanym obszarze odkryto także 129 grobów szkieletowych. Prawie połowa z nich (63) zawierała wyposażenie. W 19 pochówkach znaleziono 21 monet średniowiecznych i niezwiązane z cmentarzyskiem monety nowożytnie. Zdecydowanie najliczniejszą grupę emisji stanowią produkty mennic niemieckich, a w szczególności saskie denary krzyżowe. Polskie mennictwo reprezentują 3 monety: 2 denary Władysława Hermana (1079–1102) i denar marchii głogowskiej Konrada Władysławica (1177/1180–1190) lub Bolesława Wysokiego (1163–1201). Znaleziono także 2 monety węgierskie: Stefana I (997–1038) i Andrzeja I (1046–1060). Dotychczas emisje tego kraju nie były rejestrowane w grobach małopolskich. Cmentarzysko funkcjonowało najpewniej od 2. połowy XI w. lub nawet jego ostatniego ćwierćwiecza. Górną granicą użytkowania cmentarzyska jest 1. ćwierć XIII w.

SŁOWA KLUCZOWE: cmentarzysko wczesnośredniowieczne, obol zmarłych, Małopolska

¹ Autorzy zdecydowali się na ponowne opublikowanie materiału numizmatycznego z cmentarzyska w Wawrzeńczycach, mimo że został on już w pewnym stopniu opisany w artykule MAZUR i MAZUR 2011: 421–423; MAZUR i MAZUR 2012: 525–534, a także REYMAN-WALCZAK et AL. 2013: nr 104. W pierwszych dwóch artykułach monety zostały jedynie ogólnie scharakteryzowane jako grupa zabytków, bez dokładnej identyfikacji poszczególnych egzemplarzy. Z kolei formuła inwentarza znalezisk nie pozwalała na dokładne opisanie monet i uwzględnienie dokładniejszego kontekstu znaleziskowego. Nie uwzględniono tam także emisji późniejszych, wybitych po 1. połowie XII w. Nie wszystkie monety zostały także do tej pory zilustrowane.